

La posada i la posa

En català tenim els dos verbs *pondre* i *posar*, que corresponen als del castellà «poner» i «posar», però amb una distribució de significats molt desigual. En català, *pondre* significa únicament «fer (els ous) un ocell» i, usat pronominalment, «passar un astre a sota l'horitzó», i *posar* reuneix un gran nombre de significats que en castellà es distribueixen entre «poner» (la majoria) i «posar». Entre aquests darrers —expressats pel mateix verb en català i en castellà— hi ha el de «fer estada per un temps més o menys curt en un hostal, etc., a casa d'altri», significat que el Fabra il·lustra amb els exemples *On poses quan vas a Tortosa?* i *A Calella, posarem a casa dels meus cosins*. És a partir d'aquest significat que del verb *posar* hem format el substantiu *posada*, que tant designa l'acte d'aturar-se i habitar en un lloc durant un cert temps, cosa que ens permet l'ús de la frase verbal *fer posada*, com el mateix lloc —hostal, alberg, casa particular— on hom posa. El fet que aquest substantiu sigui molt popular en castellà —i molt divulgat entre nosaltres especialment a través de la literatura— el fa sentir per algú com si fos un castellanisme. Però ja hem vist que no és pas així. En català, certament, com a denominació genèrica dels antics establiments on s'acollien viatgers, la forma més popular és *hostal*, però que sigui enraonat, per tant, de preferir *hostal* a *posada* —fins i tot en certes traduccions del castellà— no vol pas dir que aquesta segona denominació sigui impròpia.

Durant molt de temps, en canvi, s'ha va-

cilat entre *posada* i *posta*, com a equivalent del castellà «puesta» i del francès «mise», en frases com «puesta en marxa», «mise en scène», «mise en page», etc. Al Diccionari Fabra trobem ja *La posta en marxa d'un aparell*. Però sembla que hom ha cregut convenient de rectificar el criteri que assenyala aquest exemple i la Gran Enciclopèdia Catalana es decanta decididament per *posada*: *la posada en marxa, la posada en pràctica, la posada al dia* i fins i tot *la posada en escena* com a equivalent de l'*escenificació*. No és, tanmateix, desencertat de recórrer amb preferència, sempre que existeixi, un mot equivalent, com l'*escenificació* o la *compaginació* (en lloc de «da pbsada en página»).

Un altre substantiu procedent de verb *posar* que hem d'usar sense vacil·lació és *posa*, que el Fabra ja admet significant «actitud de posar-se per fer de model a un artista» o bé «actitud afectada». N'hi ha que recorren a la forma anàloga del castellà, «pose», que pronuncien sense adaptar-la al català, i que solen escriure «posse», per tal de mantenir-hi el so sord de la *s*. En realitat, aquest mot, tant el del català com el del castellà, prové del francès, però va semblar oportú de catalanitzar-ne la forma, considerant que el català posseix el verb *posar*. Això sembla que hauria de comportar l'admissió d'aquest verb significant «fer de model a un pintor, etc.». El Fabra no admet encara aquest significat però ja el trobem recollit a la Gran Enciclopèdia Catalana.

Albert Jané